

tekstlæsning 1: Ṛgveda i.162 (Offerhesten)

indledende

- versemål i Ṛgveda i.162
 - mest *triṣṭubh* (11 stavelser):
 - enten $\underline{\text{v}}-\underline{\text{v}}-\underline{\text{v}}, \underline{\text{v}}\underline{\text{v}}|\underline{\text{v}}-\underline{\text{v}}$
 - eller $\underline{\text{v}}-\underline{\text{v}}-\underline{\text{v}}, \underline{\text{v}}\underline{\text{v}}|\underline{\text{v}}-\underline{\text{v}}$
 - i mindre omfang *jagatī* (12 stavelser)
 - enten $\underline{\text{v}}-\underline{\text{v}}-\underline{\text{v}}, \underline{\text{v}}\underline{\text{v}}|\underline{\text{v}}-\underline{\text{v}}-\underline{\text{v}}$
 - eller $\underline{\text{v}}-\underline{\text{v}}-\underline{\text{v}}, \underline{\text{v}}\underline{\text{v}}|\underline{\text{v}}-\underline{\text{v}}-\underline{\text{v}}$

1ab

*mā no mitró váruṇo aryamāyúr
índra ṛbhukṣā marútaḥ pári khyan /*

Mögen uns Mitra, Varuṇa, Aryaman, Āyu,
Ṛbhukṣan, die Marut nicht übersehen,
Slight us not Varuna, Aryaman, or Mitra,
Rbhuksan, Indra, Ayu, or the Maruts,

- *mā* ... *pári khyan* 'må ikke overse': *mā* bruges i prohibitive sætninger
 - *mā* + aor. inj. bruges som præventiv: 'begynd ikke på at'
 - *mā* + ipfv. inj. bruges som inhibitiv: 'hold op med at'
- *naḥ*: enkl. obl. (akk.-gen.-dat.)
 - vedisk 1. pl. *naḥ*, 2. pl. *vaḥ* viser tilbage til ie. **nos*, **uos*, også i oldav. gen.-dat. *vā nā*, ungav. akk.-gen.-dat. *nō*, *vō* og hitt. *-naš*, *-šmaš*.; vi har en langvokalisk variant **nōs*, **uōs* i oldav. *nā*, *vā*, lat. nom.-akk. *nōs*, *uōs*, oksl. akk.-dat. *ny*, *vy*
- *pári khyan*: aor. inj. af *pári khyā*- 'overse'
 - *khyā*- (RV) 'se', i senere tekster også *kśā*- (Maitrāyaṇī Saṃhitā, en del af Yajurveda) < ie. **k^wek*- 'få øje på', også i oldav. aor. inj. *ā-xsō* 'se her'
- *ṛbhukṣā* 'ṛbhuerne behersker' (Indra)
 - *kṣan*- 'såre' < ie. **t^k/ken*- (Brugmannsk: **k̂/k^hen*-), også i gr. *κτείνω* 'dræber'
- *marútaḥ*: mask. pl. af *marút*- (pl.) 'Marutter', uvejrguderne

1cd

*yád vājíno devájātasya sápteḥ
pravakṣyāmo vidáthe vīrīāṇi //*

wenn wir des gottgeschaffenen siegesge-
wohnten Rennpferdes Heldentaten in weis-
er Rede verkünden werden.

When we declare amid the congregation
the virtues of the strong Steed, God-de-
scended.

- *yád* konj. ‘når’
- *vājīnaḥ*: gen. sg. af *vājīn-* ‘hurtig, stærk; sejrsvant’
- *sápteḥ*: gen. sg. af *sápti-* ‘forenet; (her) hest’
- *pravakṣyāmah*: fut. 1. sg. til *pra-vac-* ‘forkynde’
- *vidáthe*: lok. sg. af *vidátha-* neut. ‘forsamling’ [Geldners ‘in weiser Rede’ er mig uklart]

2ab

yán nirñijā rékṇasā právr̥tasya
rātīm gr̥bhītām mukható náyanti /

Wenn sie vor dem mit Gewand und Erb-
stücken bedeckten (Roß) die Opfergabe,
(am Halfter) gefaßt, voraus führen,
What time they bear before the Courser,
covered with trappings and with wealth,
the grasped oblation,

- *nirñijā*: instr. sg. af *nirñij-* fem. ‘pynteligt ridetøj’
- *rékṇasā*: instr. sg. af *rékṇas-* neut. ‘rigdom’
- *právr̥tasya* ‘den med ... dækkede (hests)’: mask. gen. sg. af *právr̥ta-* ‘dækket’, til *prá-var-* ‘dække’ [ikke til *vari-* ‘vælge’]
 - den lange vokal i *prá-* for *prá-* er klar
 - rod ie. **uel-*, også i gr. *εἰλύω* ‘dækker’
- *rātīm*: akk. sg. af *rātí-* fem. ‘offergave’ [dvs. gedebukken]
- *mukhatáḥ* adv. ‘ved munden’

2cd

súprāṇ ajó mémiad viśváru̇pa
indrāpūṣṇóḥ priyám ápy eti páthaḥ //

so geht der allfarbige Bock meckernd, willig
voran zu Indra's und Pūṣan's lieber
Zuflucht.
The dappled goat goeth straightforward,
bleating, to the place dear to Indra and to
Pusan.

- *súprāṇ*: mask. nom. sg. af *súprāc-* adj. ‘godt fremad’
- *ajáḥ*: nom. sg. af *ajá-* mask. ‘gedebuk’
 - besl. med ungav. *aza-* ‘gedebuk’, lit. *ožỹs*
 - nok ie. **h₂aǵó-*
 - ligner i påfaldende grad dels oksl. *koza* ‘ged’, dels gr. *αῖξ*, *αῖγ-* ‘ged’
- *mémyat*: intens. ptc. mask. nom. sg. (se *Vedic reader* § 85b) af *mā-* ‘brøle, bræge’, prs. *mímāti*
 - måske til oksl. *мъмати*, *мъмати* ‘stamme’
- *viśváru̇paḥ*: mask. nom. sg. af *viśváru̇pa-* adj. ‘mangefarvet’

- *indrāpūṣṇóḥ*: gen. sg. af *indrā-pūṣán*- mask. 'Indra og Pūṣan'
 - *Pūṣan*:- måske af ie. **puh₂s-h₃onh₂-*, også i gr. Πῦν
- *páthah*: akk. sg. af *páthas*- neut. '(guddommeligt) bolig'
 - Rasmussen, *Morphophonemik* s. 275: *to*-afledning til *pāy*- 'græsse, vogte' (hit. *paḥš*- 'beskytte', lat. *pāscō* 'lader græsse', oksl. *pasti* 'lade græsse'), altså oprindeligt **péh₂i-to-* med præaspiration og tab af **i*
 - andre: til *pánthā*- mask. 'vej', gen.-abl. *patháh*
 - se oversigten i *EWAia*

3ab (*jagatī*)

eṣá chāgaḥ puró áśvena vājínā
pūṣṇó bhāgó nīyate viśvádeviah /

Dieser Ziegenbock, für alle Götter
bestimmt, wird mit dem siegesgewohnten
Roß vorausgeführt als Anteil des Pūṣan.

Dear to all Gods, this goat, the share of
Pusan, is first led forward with the vigorous
Courser,

- *chāgaḥ*: nom. sg. af *chāga*- mask. 'gedebuk'
- *puráh*: adv. 'frem'
- *bhāgáh*: nom. sg. af *bhāgá*- mask. 'andel (af offer)'
 - vr̥ddhi til *bhāga*- mask. 'velstand'
- *viśvádeviah*: formen har uafhængig *svarita* pga. *kṣaipra*, dvs. desyllabificering af *i* i foran vokal

3cd (*jagatī*)

abhiprīyaṃ yát puroḷāśam árvatā
tvāṣṭéd enaṃ sauśravasāya jinvasi //

Wenn (sie den Bock) als willkommenes
Voropfer mit dem Rennpferd (führen), so
ermuntert ihn Tvaṣṭṛ zu rühmlichem Werke.

While Tvastar sends him forward with the
Charger, acceptable for sacrifice, to glory.

- *abhiprīyaṃ*: mask. akk. sg. af *abhiprī*- adj. 'glædelig' – objekt for et udeladt *náyanti* el. lign.
- *puroḷāśam*: akk. sg. af *puroḷāś*- mask. 'offerkage (af rismel)', her brugt om geden
 - af *puráh* og *daś*-, prs. *dāṣṭi* (Narten)
 - vedisk *l* er den regelmæssige refleks af intervokalisk *-d-* – men hvorfor vi har *-d-* her, er ikke helt klart; der kan være tale om assimilation af **puras-dās-* til **puraś-dās-*, der regelmæssigt giver *puraḷāś*- (jf. *to*-ptc. *iṣṭá*- < **hiḡ-to-* til *yájate*, oldav. *yazaitē*)
 - i dette ord er *-d-* opstået af **sd*, altså **puras-dās-*

- ie. **dek-* ‘modtage’, også i gr. *δέχομαι*, dial. *δέκομαι*; kausativ i lat. *doceō* ‘lære, undervise’
- *árvatā*: instr. sg. af *árvat-* m. ‘stridshest, væddeløbshest’
- *it*: fremhævende partikel
- *sauśravasāya*: dat. sg. af *sauśravasá-* neut. ‘høj prisning’
- *jinvati*: prs. 3. sg. af *jinv-* ‘hjælpe (til ngt.)’
 - *jinv-* er dannet sekundært af nasalprs. *jínvati*; egentlig til *gayi-* ‘leve’ < ie. **g^wǵeh₃-* / **g^wejh₃-*

4ab (triṣṭubh)

*yád dhaviṣyàm ṛtuśó devayānaṃ
trír mánuṣāḥ pári áśvaṃ náyanti /*

Wenn die Menschen das zum Opfer
bestimmte Roß dreimal der Reihe nach den
Götterweg herumführen,

When thrice the men lead round the Steed,
in order, who goeth to the Gods as meet
oblation,

- *haviṣyàm*: mask. akk. sg. af *haviṣía-* adj. ‘udstyret med offerdrik’
 - til *haviṣ-* neut. ‘offerdrik’, til *hav-* ‘ofre’ < ie. **ǵ^heu-* ‘hælde’
 - bemærk at versmålet ikke kræver *haviṣám*, men *haviṣyàm*
- *ṛtuśáḥ* adv. ‘i rækkefølge’
 - *-śáḥ* er et distributivt suffiks, også i *sahasra-śáḥ* ‘1000 gange’, gr. *ἀνδρα-κάς* ‘mand for mand’
- *devayānaṃ*: mask. akk. sg. af *devayāna-* adj. ‘gående mod guderne’
- *trír* adv. ‘tre gange’
- *mánuṣāḥ*: nom. pl. af *mánuṣa-* mask. ‘menneske’
 - vrddhi-dannelse til *manuṣa-* mask. ‘menneske’

4cd (triṣṭubh, med 12 stavelser og jambisk udgang i d)

*átrā pūṣṇāḥ prathamó bhāgá eti
yajñám devébhyaḥ pratedáyann ajáh //*

so geht dabei der Opferanteil des Pūṣan
voran, der Bock, der den Göttern das Opfer
meldet.

The goat precedeth him, the share of
Pusan, and to the Gods the sacrifice an-
nounceth.

- *átrā* adv. ‘så’
- *prathamáḥ*: mask. nom. sg. af *prathamáḥ* ‘først’
- *pratedáyan*: kaus. prs. ptc. akt. mask. nom. sg. af *prati-vid-* ‘(kaus.) forkynde’

5ab

*hótādhvaryúr āvayā agnimindhó
grāvagrābhā utā śamstā súvipraḥ /*

Der Hotr, Adhvaryu, der Āvayā, der
Agnimindha [Feueranzünder], Grāvagrābha
[Preßsteinhalter] und der redegewandte
Śamstr [Vortrager],

Invoker, ministering priest, atoner, fire-
kindler, Soma-presser, sage, reciter,

- *adhvaryúḥ*: nom. sg. af *adhvaryú-* mask. 'offerpræst'
 - til *adhvará-* neut. 'offerfest'
- *āvayāḥ*: nom. sg. af *āvayāj-* mask. 'offerpræst'
- *grāvagrābhāḥ*: mask. nom. sg. af *grāvagrābhā-* mask. 'som holder pressestenene'
 - til *grāvan-* mask. 'sten til at presse soma med', af **g^wrah₂-uon-*, jf. arm. *erkan* 'kværn', tokh. *kārweññe* 'sten', oldn. *kvern*, lit. *girn* 'kværn'
- *súvipraḥ*: mask. nom. sg. af *súvipra-* adj. 'alvorligt bedende'

5cd

*téna yajñéna súaramḥṛtena
súiṣṭena vakṣāṇā ā pṛṇadhvam //*

– füllet ihr mit diesem wohlbereiteten,
wohlgeopferten Opfer eure Bäume!

With this well ordered sacrifice, well
finished, do ye fill full the channels of the
rivers.

- *súaramḥṛtena*: neut. instr. sg. af *svāramḥṛta-* 'veludstyret'
- *súiṣṭena*: neut. instr. sg. af *sviṣṭa-* 'velofret'
- *vakṣāṇāḥ*: nom. pl. af *vakṣāṇā-* fem. (pl.) 'mave'
- *ā pṛṇadhvam*: prs. inj. med. 2. pl. af *ā pari-* 'fylde ud'

6ab

*yūpavraskā utā yé yūpavāhās
caṣālam yé aśvayūpāya tákṣati /*

Die Pfostenhauer und Pfostenträger und
die den Knauf für den Roßpfosten zimmern,

The hewers of the post and those who
carry it, and those who carve the knob to
deck the Horse's stake;

- *yūpavraskāḥ*: mask. nom. pl. af *yūpavraskā-* adj. 'offerpæltilhuggende'
- *yūpavāhāḥ*: mask. nom. pl. af *yūpavāhā-* adj. 'kørende med offerpælen'
 - *-vāhā-* < ie. **uoǵ^ho-* > gr. *ὄχος* mask. 'hestevogn', til roden **ueǵ^h-* 'køre'
- *caṣālam*: akk. sg. af *caṣāla-* mask. 'knop på offerpælen'

- *aśvayūpāya*: dat. sg. af *aśvayūpā-* mask. 'pælen som offerhesten bindes til'
- *tákṣati*: prs. akt. 3. pl. af *tákṣ-* 'fremstiller'
 - *tákṣ-* < ie. **tēk-* (Brugmann **teḱp-*), abstraheret fra en oprindelig redupliceret aorist af **teḱ-* 'fostre, føde'
 - 3. pl. *tákṣati* < **tētk-nti*; 3. sg. *táṣṭi* < ie. **tētk-ti*, også i oldav. *tāšt* 'bygger, byggede', oksl. *tesati tešṇ* 'hugge, fælde'

6cd

yé cārvate pácanaṃ sambharánti
utó téṣām abhígūrtir na invatu //

und die für das Rennpferd das Kochgeräde
zusammentragen, auch deren Beifall soll
uns fördern.

Those who prepare the cooking-vessels for
the Steed, – may the approving help of
these promote our work.

- *ārvate*: dat. sg. af *ārvat-* mask. 'stridshest, væddeløbshest'
- *pácanaṃ*: akk. sg. af *pácana-* neut. 'kogegrej'
- *utó*: sandhi af *utá u* 'og også; (her) også'
- *abhígūrtih*: nom. sg. af *abhígūrti-* fem. 'lovsang'
- *invatu*: prs. ipv. 3. sg. af *inv-* 'bringe frem'
 - *inv-* er nok en sekundær rod abstraheret af *nu*-prs. *inóti* < **h₁i-néu-ti* til **h₁eḱ-* 'gå'

7ab

úpa práḡāt sumán me adhāyi mánma
devānām áśā úpa vītáprṣṭhah /

Er ist in die Gefilde der Götter
eingegangen, der gradrückige (Renner) –
ein schönes Gedicht ist von mir gemacht.

Forth, for the regions of the Gods, the
Charger with his smooth back is come my
prayer attends him.

- *prá-agāt*: rodaor. til *gā-* 'gå', prs. *jígāti*
- *sumát* adv. 'sammen, samtidig'
- *adhāyi*: aor. pass. 3. sg. af *dhā-* 'sætte' (Macdonell, *Vedic grammar*, s. 368)
- *áśāḥ*: akk. pl. af *áśā-* fem. 'sted'
- *vītáprṣṭhah*: mask. nom. sg. af *vītáprṣṭha-* adj. 'med lige ryg'
 - *vītá-* adj. 'lige' til *vay-* 'følge efter, gå lige' af ie. **ueḱh₁-* 'rette sin opmærksomhed mod', også i lit. *výti vejù*, lat. *uīs* 'du vil', *in-uītus* adj. 'ufrivillig'
 - *prṣṭhá-* neut. 'ryg', også i ungav. *paršta-* mask. 'ryg' (med udviklingen ie. **ṛ* > oldav. *ar*⁹ > ungav. *ar* foran *š, ž*), nok af ie. **pr₁-sth₂-ó-* 'foran-stående', også i lit. *piřštas* 'finger', oksl. *prbstb* 'finger', lat. *postis* 'dørstolpe'

7cd

*ánv enaṃ víprā ṛṣayo madanti
devānām puṣṭé cakṛmā subāndhum //*

Die redekundigen Ṛṣi's jubeln ihm nach.
Wir haben ihn zu einem guten Genossen im
Gestüte der Götter gemacht.

In him rejoice the singers and the sages. A
good friend have we won for the Gods'
banquet.

- *ánu* præp. + akk. 'efter'
- *víprāḥ*: mask. nom. pl. af *vípra-* adj. 'begejstret'
- *puṣṭé*: lok. sg. af *puṣṭá-* neut. 'måltid', *to*-ptc. til *poṣ-* 'blomstre'
- *subāndhum*: mask. akk. sg. af *subāndhu-* adj. 'som har gode slægtninge'
 - *bāndhu-* m. 'slægtning' < ie. **b^hendh-* 'binde'; bruges om relationer i gr. *πενθερός* mask. 'svigerfar, svigersøn, svoger', lit. *beñdras* mask. 'fælle'

8ab

*yád vājino dáma saṃdānam árvato
yá śīrṣaṇyā raśanā rájjur asya /*

Halfter und Fessel des siegesgewohnten
Rennpferdes, der Zaum am Kopf, sein Seil,
May the fleet Courser's halter and his heel-
ropes, the head-stall and the girths and
cords about him.

- *dāma*: nom. sg. af *dāman-* neut. 'bånd, snor'
- *saṃdānam*: nom. sg. af *saṃdāna-* neut. 'bånd, grime'
- *śīrṣaṇyā*: fem. nom. sg. af *śīrṣaṇiá-* 'som befinder sig ved hovedet'
 - til *śíras-* neut. 'hoved', nom. *śírah*, gen.-abl. *śīrṣṇáh*
 - ie. **k^ṛh₂os*, gen.-abl. **k^ṛh₂-s-n-ós*
 - også i gr. *κάρα* neut. 'hoved', lat. *cerebrum* neut. 'hjerne', oht. *hirn(i)* 'hjerne'
- *raśanā*: nom. sg. af *raśanā* fem. 'tøjle'
- *rájjuh*: nom. sg. af *rájjū-* fem. 'reb'

8cd

*yád vā ghāsyā prábhṛtam āsīe tṛṇam
sārvā tā te āpi devēsu astu //*

oder das Gras, das in sein Maul gesteckt
ward, all das von dir soll bei den Göttern
sein!

And the grass put within his mouth to bait
him, – among the Gods, too, let all these be
with thee.

- *ghāsyā* = *gha asya*
- *prābhṛtam*: neut. nom. sg. af *prābhṛta-*, *to-ptc.* til *pra-bhar-* 'føre fremad'
- *āsyè*: lok. sg. af *āsīa-* neut. 'mund'
- *tṛṇam*: nom. sg. af *tṛṇa-* neut. 'græs'
 - ie. **tṛno-* neut., også i got. *þurnus* 'torn', oldn. *þorn*, oldeng. *þorn*, oksl. *трнь* 'tidsel', oldruss. *трнь*
- *sārvā tā ... astu*: bemærk at subjektet er neutrum pluralis, men verbet står i singularis
- *āpi*: skal nok opfattes som præverbium til *astu*

gab

yād āśvasya kravīṣo māksikāśa
yād vā svārau svādhitau riptām āsti /

Was die Fliege von dem Fleisch des Rosses
gefressen hat, oder was am Pfosten und am
Beil kleben bleibt,

What part of the Steed's flesh the fly hath
eaten, or is left sticking to the post or
hatchet,

- *kravīṣaḥ*: gen. sg. af *kravīṣ-* neut. 'rødt, blodigt kød'
 - ie. **kreuḥ₂-s-*, også gr. *κρέας* neut. 'kød'; nultrin **kruh₂-* ses i ved. *krūrā-* 'blodig, rå', oldav., ungav. *xrūra-* 'voldelig, blodig', lat. *crūdus* 'blodig' (nok med dissimilation fra **krūros*), slov. *krī* 'blod', lit. *kraūjas*
- *māksikā* fem. 'flue'
 - også *mākṣ-* 'flue (eller bi)'
 - ungav. *maxši-* fem. 'flue'
 - finsk-ugr. **mekše* 'bi' (i finsk *mehi-läinen*, mordvinsk *mēks*, *māks*) er nok lånt fra iransk
- *āśa*: pf. 3. sg. af *āśi-*, prs. *āśnāti* 'spise'
 - uklart, måske beslægtet med oldn. *agn* neut. 'agn'
- *svārau*: lok. sg. af *svāru-* mask. 'offerpæl'
- *svādhitau*: lok. sg. af *svādhitī-* mask./fem. 'økse'
- *riptām*: neut. nom. sg. af *riptā-*, *to-ptc.* til *rep-* 'smøre, klistre'
 - ie. **lejp-* 'klistre', også i gr. *λιπαρός* 'fedtet, lit. *lipti* 'klistre', russ. *lípkij* 'klistret', eng. *slippery*

gcd

yād dhástayoh śamitūr yān nakhēṣu
sārvā tā te āpi devēṣu astu //

was an den Händen des Zurichters, was an
seinen Nägeln, all das von dir soll bei den
Göttern sein!

Or to the slayer's hands and nails adhereth,
– among the Gods, too, may all this be with
thee.

- *hástayoḥ*: lok. du. af *hásta*- mask. 'hånd'
- *śamitúr*: gen. sg. af *śamitár*- mask. 'offerpræst, tilbereder'
- *nakhéṣu*: lok. pl. af *nakhá*- mask. / neut. 'negl'
 - ie. **h₃nógh-* (med uklart **k^h* i indoiransk), også i oht. *nagal*, lit. *nāgas*, oksl. *ногътъ*; nultrin **h₃ng^h-* i gr. *ὄνυξ*, lat. *unguis*, oldirsk *ingen* fem.

10ab

yád úvadhyam udárasyāpavāti
yá āmāsya kravīṣo gandhó āsti /

Der Speiserest in seinem Leib, der
ausdünstet, der Geruch seines rohen
Fleisches,
Food undigested steaming from his belly,
and any odour of raw flesh remaining,

- *úvadhyam*: nom. sg. af *úvadhya*- neut. 'maveindhold'
- *udárasya*: gen. sg. af *udára*- neut. 'mave'
 - ungav. *udarō.θrāsa*- 'krybende på maven'
 - beslægtet med gr. *ὕδρεος* 'vattersot', oldpr. *weders* 'mave', lit. *vėderas* mask. 'indvolde, mave', lat. *uterus* 'livmoder' (med uklart *t*), men udgangsformen er ikke sikker
- *apa-vāti*: prs. 3. sg. af *apa-vā*- 'dunste ud, damper ud'
- *āmāsya*: neut. gen. sg. af *āmá*- adj. 'rå'
- *gandhāḥ*: nom. sg. af *gandhá*- mask. 'lugt, duft', her 'stank'

10cd

sukṛtā tāt chamitārah kṛṇvantu
utā médham śṛtapākam pacantu //

das alles sollen die Zurichter zurecht
machen und sie sollen das Opfertier gar
kochen.

This let the immolators set in order and
dress the sacrifice with perfect cooking.

- *sukṛtā*: enten (1) akk. pl. af *sukṛtá*- neut. 'godt arbejde' (Graßmann); eller (2) fejl for *súḱṛtam*, akk. sg. af *súḱṛta*- 'velgjort' (Graßmann); eller (3) adverbium på *-ā* (Geldner)
- *śamitārah*: nom. pl. af *śamitár*- mask. 'offerpræst, tilbereder'
- *médham*: akk. sg. af *médha*- mask. 'offerspise'
- *śṛtapākam*: mask. akk. sg. af *śṛtapāka*- adj. 'færdigtilberedt'

11ab

*yát te gātrād agnínā pacyámānād
abhí súlam níhatasyāvadhāvati /*

Was von deinem am Feuer gebratenen
Körperteil abrinnt, wenn du an den Spieß
gesteckt bist,

What from thy body which with fire is
roasted, when thou art set upon the spit,
distilleth,

- *gātrāt*: abl. sg. af *gātra*- neut. 'kropsdel'
 - ie. **g^wáh₂-tlo*- 'gå-redskab'
- *pacyámānāt*: neut. abl. sg. af *pacyámāna*-, prs. ptc. med. af *pac*- 'tilberede'
- *súlam*: akk. sg. af *súla*- mask. / neut. 'spyd'
- *níhatasya*: mask. gen. sg. af *ní-hata*-, to-ptc. til *ni-han*- 'stikke på'
 - *-hata*- < ie. **g^wh₂-tó*-
- *avadhāvati*: prs. 3. sg. af *dhav*- 'løbe'
 - ie. **d^hey*- 'løbe'
 - *dhāvati* < **d^hé₂-e-ti* viser måske ie. Narten-prs.
 - gr. *θέω* 'løber'; oldn. kaus.-iter. *deyja* 'dø' < **d^hou₂-é₂*-

11cd

*mā tād bhūmyām ā śriṣan mā tṛṇeṣu
devébhyas tād usádbhyo rātám astu //*

das soll nicht auf den Boden, nicht an den
Gräsern hängen bleiben. Den verlangenden
Göttern soll das gespendet sein!

Let not that lie on earth or grass neglected,
but to the longing Gods let all be offered.

- *ā śriṣat*: aor. inj. 3. sg. af *ā-śreṣ*- 'hænge fast' (står i EWAia. og MW; Graßmann har ikke formen med i hoveddelen, men den står under »Nachträge« s. 1772)
- *usádbhyaḥ*: mask. dat. pl. af *usát*-, prs. ptc. akt. af *vás*- 'ønske, kræve'
 - prs. 3. sg. *váṣṭi*, 1. pl. *uśmási*; oldav. *vaštī*, *usāmahī*
 - ie. **uek̑*-, også i hitt. *wēkzi*, *wekkanzi* 'ønsker, forlanger', gr. ptc. *έκών* 'frivillig'
- *rātám*: neut. akk. sg. af *rātá*-, to-ptc. af *rā*- 'give'
 - ie. **reh₁*- 'give', også i **reh₁-i/i₂*- 'ting' > ved. *rayí*- / *rāy*- mask. 'rigdom', lat. *rēs* fem. 'ting'

12ab

*yé vājīnam paripásyanti pakvám
yá im āhúḥ surabhír nír haréti /*

Die das Streitroß, wenn es gar ist, prüfen,
die sagen: es duftet schön, nimm es weg!

They who observing that the Horse is ready
call out and say, the smell is good; remove
it;

- *paripásyanti*: prs. 3. pl. af *pari-pás-* ‘ser’
- *pakvám*: mask. akk. sg. af *pakvá-* ‘mør’
- *īm*: akk.-pron. ‘ham, hende, den, det, dem’; objekt for *āhúḥ*
- *āhúḥ*: pf. 3. pl. af *ah-* ‘sige’ (vores tekststed mangler i Graßmanns hoveddel, men er tilføjet under »Nachträge«, s. 1753)
 - kun indoiransk, kun perfektum; oldav. pf. *ādā* ‘jeg siger’, *ādarā* ‘de siger’
 - tilsyneladende ie. **hedh-*, pf. **he-hódh-*, **he-hdh-*
- *surabhíḥ*: mask. nom. sg. af *surabhí-* adj. ‘velduftende’
- *nír hara*: prs. ipv. 2. sg. af *nír-har-* ‘tage ud’

12cd

yé cárvato māṃsabhikṣām upāsata
utó téṣām abhígūrtir na invatu //

– und die auf ein Fleischalmosen von dem
Rennpferd warten, auch deren Zustimmung
soll uns fördern.

And, craving meat, await the distribution, –
may their approving help promote labour.

- *māṃsabhikṣām*: akk. sg. af *māṃsabhikṣā-* fem. ‘bøn om kød’
 - *māṃsá-* neut. ‘kød’; også rodnamen neut. *mās* (akk. sg.)
 - ie. **mēms-*, også i arm. *mis*, got. *mimz*, oldpr. *mensā*, oksl. *męso*, tokh. B *mīsa* (pl. tantum)
- *upāsate*: prs. 3. pl. af *upa-ās-* ‘vente på’
 - *āsate* < ie. **h₁eh₁s-ṛtoj*, rod (LIV) **h₁eh₁s-*, måske af **h₁e-h₁s-* til **h₁es-* ‘være’
 - ved. 3. sg. *āste* ‘sidder’, ungav. 3. pl. *ānhāire*, gr. 3. sg. *ῥῥται* ‘sidder’, hitt. sg. *ēsa*, *ēszi*
- *utó* = *utá u* ‘og også’
- *téṣām*: gen. pl. af *ta-*
 - danner en (næsten) perfekt gleichung med oksl. *těxъ* < ie. **tojsom*
- *abhígūrtiḥ*: akk. sg. af *abhígūrti-* fem. ‘lovsang’
- *invatu*: prs. ipv. 3. sg. af *inv-* ‘bringe frem’

13ab

yán níkṣaṇam māṃspácanyā ukhāyā
yá pátrāṇi yūṣṇá āsécānāni /

Das Prüfstäbchen des Fleischkochtopfes,
die Schalen zum Eingießen der Brühe, die
dampfenden Deckel der Kessel, Haken,
Fleischteller warten auf das Roß.

The trial-fork of the flesh-cooking caldron,
the vessels out of which the broth is
sprinkled,

–

13cd

*ūṣmaṇīyā apidhānā carūṇām
aṅkāḥ sūnāḥ pári bhūṣanti ásvam //*

The warming-pots, the covers of the dishes,
hooks, carving-boards,-all these attend the
Charger.

–

14ab

*nikrámaṇaṃ niśádanaṃ vivártanaṃ
yác ca páḍbīsam árvataḥ /*

Worauf es schreitet, sich niederläßt, sich
wälzt, und die Fußfessel des Rennpferdes,
was es getrunken und an Futter gefressen
hat, all das soll von dir bei den Göttern
sein.

The starting-place, his place of rest and
rolling, the ropes wherewith the Charger's
feet were fastened,

–

14cd

*yác ca papaú yác ca ghāsīm jaghāsa
sárvā tã te ápi devēṣu astu //*

The water that he drank, the food he
tasted, -among the Gods, too, may all these
attend thee.

– *jaghāsa*: JER ansætter ikkeaflydende rodvokalisme *o

15ab

*yád áśvāya vāsa upastṛṇānti
adhīvāsám yá híraṇyāni asmai /*

Nicht soll dich das nach Rauch riechende
Feuer räuchern, nicht soll der glühende
Topf verspritzend überwallen. Das
geweihte, angebotenen, gebilligte, mit
Vasat gesegnete Roß nehmen die Götter in
Empfang.

Let not the fire, smoke-scented, make thee
crackle, nor glowing caldron smell and
break to pieces. Offered, beloved,
approved, and consecrated,-such Charger
do the Gods accept with favour.

-

15cd

*saṃdānam árvantam pádbīsam
priyá devēṣu á yāmayanti //*

-

16ab

*yád áśvāya vāsa upastṛṇānti
adhīvāsám yá híraṇyāni asmai /*

Das Gewand das sie dem Pferde
unterlegen, das Obergewand, die
Goldsachen, die sie ihm unterlegen, die
Fessel, die Fußfessel, diese lieben Sachen
sollen den Renner bei den Göttern
festhalten.

The robe they spread upon the Horse to
clothe him, the upper covering and the
golden trappings, The halters which
restrain the Steed, the heel-ropes,-all these,
as grateful to the Gods, they offer.

-

16cd

*saṃdānam árvantam páḍbīśam
priyā devēṣu ā yāmayanti //*

–

17ab

*yát te sādé máhasā śúkṛtasya
pārṣṇiyā vā kásayā vā tutóda /*

Wenn man dich beim Reiten durch
übermäßiges Hetzen oder mit der Ferse
oder der Peitsche angespornt hat, all das
mache ich dir mit einem Segen wieder gut,
wie mit einem Löffel Opferspeise die Fehler
im Gottesdienst.

If one, when seated, with excessive urging
hath with his heel or with his whip
distressed thee, All these thy woes, as with
the oblations' ladle at sacrifices, with my
prayer I banish.

–

17cd

*srucéva tá havíšo adhvaréṣu
sárvā tá te bráhmaṇā sūdayāmi //*

–

18ab

*cátuśtriṃśad vājīno devābandhor
vāñkrīr áśvasya svádhitiḥ sám eti /*

Auf vierunddreißig Rippen des
göttergesellten Streitrosses trifft das Beil.
Richtet die Körperteile unverletzt her,
zerleget sie Glied für Glied der Reihe nach
ausrufend!

The four-and-thirty ribs of the. Swift
Charger, kin to the Gods, the slayer's
hatchet pierces.

–

18cd

*áchidrā gātrā vayúnā kṛṇota
páruṣ-parur anughúṣyā ví śasta //*

Cut ye with skill, so that the parts be
flawless, and piece by piece declaring them
dissect them.

–

19ab

*ékas tváṣtur áśuvasyā viśastá
duvá yantārā bhavatas tátha rtúḥ /*

Einer ist der Zerleger des Rosses des
Tvastri, zwei sind es, die es halten. So ist
das richtige Verhältnis. So viele deiner
Körperteile ich nach der Reihenfolge
herrichte, so viele Klöße opfere ich ins
Feuer.

Of Tvastar's Charger there is one dissector,-
this is the custom-two there are who guide
him.

–

19cd

*yá te gātrāṇām ṛtuthá kṛṇómi
tá-tā píṇḍānām prá juhomi agnau //*

Such of his limbs as I divide in order, these,
amid the balls, in fire I offer.

–

20ab

*mā tvā tapat priyā ātmāpiyāntam
mā svādhitis tanvā ā tiṣṭhipat te /*

Nicht soll dich das liebe Leben schmerzen,
wenn du eingehst; nicht soll das Beil
deinem Körper dauernden Schaden tun.
Nicht soll ein gieriger, unerfahrener
Zerleger mit dem Hackmesser ausgleitend
die zerschnittenen Glieder falsch
behandeln.

Let not thy dear soul burn thee as thou
comest, let not the hatchet linger in thy
body.

-

20cd

*mā te ḡḡdhnúr aviśastātihāya
chidrā ḡātrāṇi asínā mīthū kah //*

Let not a greedy clumsy immolator, missing
the joints, mangle thy limbs unduly.

-

21ab

*nā vā u etān mriyase ná riṣyasi
devāṁś id eṣi pathībhiḡ sugēbhiḡ*

Wahrlich, nicht stirbst du dabei, nicht
nimmst du Schaden. Zu den Göttern gehst
du auf gangbaren Wegen. Die beiden
Falben, die beiden Schecken sind deine
Jochgenossen geworden; das Streitroß
ward an die Deichsel des Esels eingestellt.

No, here thou diest not, thou art not
injured: by easy paths unto the Gods thou
goest.

-

21cd

*hārī te yúnjā pṛṣatī abhūtām
úpāsthād vājī dhurí rāsabhasya //*

Both Bays, both spotted mares are now thy fellows, and to the ass's pole is yoked the Charger.

–

22ab

*sugáviyaṃ no vājī suśviyam
pumśáh putráṃ utá víśvāpúṣaṃ rayím /*

Schöne Rinder und schöne Rosse,
männliche Kinder und allnährenden Besitz
soll uns das siegesgewohnte Roß bringen.
Schuldlosigkeit soll uns Aditi erwirken. Die
Herrschaft soll uns das von Opfertgaben
begleitete Roß erringen!

May this Steed bring us all-sustaining
riches, wealth in good kine, good horses,
manly offspring. Freedom from sin may
Aditi vouchsafe us: the Steed with our
oblations gain us lordship!

–

22cd

*anāgāstvám no áditih kṛṇotu
kṣatráṃ no áśvo vanatām havíṣmān //*

–